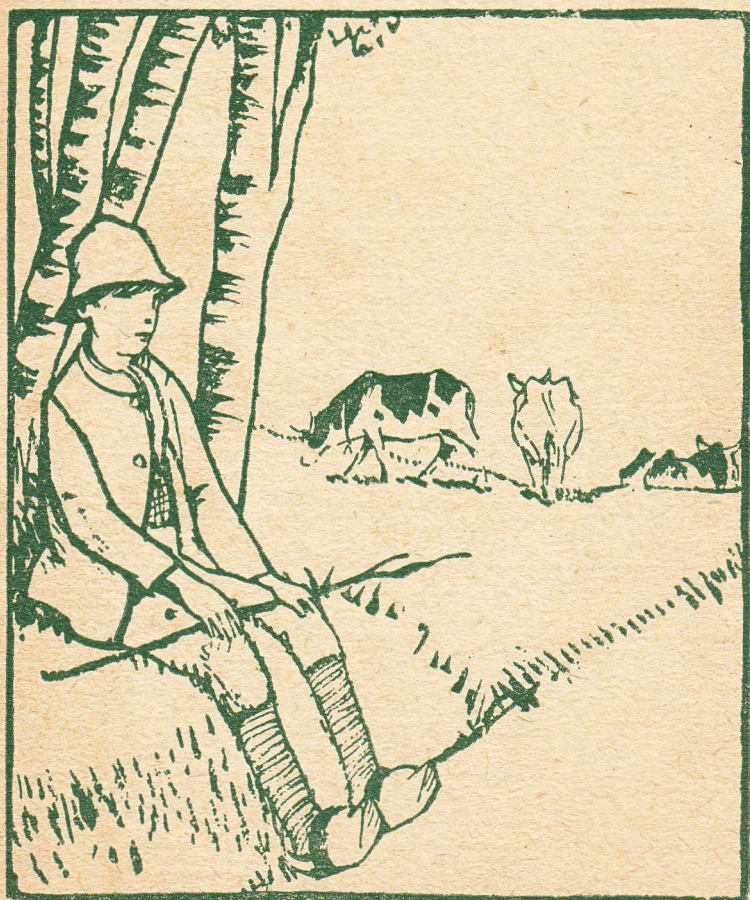

KANUNNIK VON SCHMID'S

Verhalen voor Kinderen

Het Belletje van de Koe

en andere verhalen

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

VON SCHMID

Kleine Verhalen

voor

Kinderen

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

HET BELLETJE VAN DE KOE

I.

Wendelijn, een jonge dorpeling, bewaakte de koeien in het bosch. Ze hadden alle een belletje aan den hals ; maar de schoonste koe pronkte met het liefste belletje.

Er kwam een vreemdeling door het bosch en deze sprak Wendelijn aldus toe :

— Dat is een prachtig belletje ! Wat kan het wel hebben gekost ?

— Drie frank, antwoordde Wendelijn.

— Maar drie frank ? riep de vreemdeling. Ik zou er u gaarne zes voor willen geven.

Wendelijn stond den man aanstonds het belletje af en borg de zes frank tevreden in den zak.

Doch wijl de koe geen belletje meer aan had, hoorde Wendelijn niet meer aan welken kant van het bosch zij graasde. De koe week van de kudde af, en de vreemdeling, die zich in een dicht struikgewas verborgen had, greep ze bij de horens en leidde ze heimelijk voort. Nu zag Wendelijn dat hij door een dief bedrogen werd.

*De arglist tracht altijd ons te foppen.
Biedt men u soms appels voor citroenen aan,
Sla niet toe ; want doorgaans is 't een valsch lokaas,
Om u wat in de hand te stoppen.*

II.

Wendelijn keerde met de oogen vol tranen naar huis terug en hij vertelde wat er gebeurd was.

— Ha ! zei hij, kon ik mij verbeelden dat de dief mij de bel zoo edelmoedig betaalde om zich meester te maken van de koe ?

Maar de vader zei hem :

— Evenals de dief u bedroog, zoo tracht ook de zonde ons te misleiden. Ze begint met ons eenige kleine voordeelen aan te bieden, maar berokkent ons ten slotte een groot verlies. Wanneer men haar een enkelen vinger geeft, is ze weldra in het bezit van geheel de hand. Daarom onthoud deze woorden goed :

*Mistrouw den glimlach van het kwade
En hoed u voor zijn tooverkracht.
Zoo gij 't een vinger durft geven,
Is dra heel de arm in zijne macht.*

III.

Op hare beurt voegde de moeder er bij :

— Waart gij dan vergeten, mijn lieve Wendelijn, waar het oude gebruik toe dient, de koeien eene bel aan den hals te hangen ?

— Eilaas ! antwoordde de kleine, het geld had mij geheel verblind. Ik zei bij mij zelf : « Ik kan op de schoonste manier

van de wereld een kroon verdienen. Die bel is een overbodig sieraad en zal de koe geen droppel melk meer doen geven. » Eerst toen het dier verdwenen was, erkende ik waartoe de bel kon dienen.

— Zoo gaat het ook, hernam de moeder, met de menschen die niet nadenken en slechts naar hunne driften luisteren. Vaak verwerpen zij als overvloedig en nutteloos tal van door den tijd geheiligde gebruiken. Later verkrijgen ze hun eigen nadeel wat ze de wijsheid noemen en ten slotte bekennen ze dat er uitmuntende redenen bestonden om deze gebruiken in te voeren.

*Zoo menig oud gebruik werd door den tijd geheiligd,
Dat afstamt van ons voorgeslacht.
Nauw heeft der menschen gril het afgeschat, vernietigd,
Of 't blijkt hoe wijs het was bedacht.*

DE BOK

Mevrouw van Hill bewoonde een schoon huis niet ver van de stad. Op een morgen zei ze hare dienstbode :

— Crescentin, ik moet naar de kerk. Als gij uitgaat om water te putten of u naar den tuin begeeft om boonen te plukken, vergeet dan vooral niet de deur te sluiten. Ik heb u dat reeds dikwijls op het harte gedrukt en hoop dat ge nu eindelijk gehoorzamen zult. Dit verzuim zou heel goed oorzaak kunnen zijn dat er iemand in huis kwam en ons bestal.

De dame ging naar de kerk. Crescentin vertrok om water te putten en liet als naar gewoonte al de deuren open. — Er is geen levende ziel op straat, zei ze.

En zij lachte met de bange voorzichtigheid van hare meesteres. Doch terwijl ze bij de fontein druk aan 't snateren was met eene meid uit de buurt, liep een bok, die langs den weg graasde, de woning binnen, klom de trap op en drong in mevrouw van Hill's slaapkamer.

Daar hing een groote spiegel met vergulde lijst, die bijna tot den vloer afdaalde. Zijn beeld in den spiegel bemerkend, meende de bok dat er een andere bok vóór hem stond. Hij bedreigde hem onmiddellijk met zijne horens. De ander dien hij in den spiegel zag deed evenzoo. Op dat oogenblik sprong de ware bok plotseling naar dat beeld en stiet zoo geweldig met de horens tegen den spiegel dat deze in duizend stukken brak.

Juist keerde Crescentin met een tob water op het hoofd terug. Zij hoorde het rinkelend geluid van 't spiegelglas. Naar mevrouw van Hill's kamer snellend, zag ze het ongeluk dat er gebeurd was. Nu wrong zij de handen en schopte den bok het huis uit, maar de spiegel bleef niettemin gebroken.

Toen de meesteres te huis kwam, werd de onachtzame dienstbode om hare ongehoorzaamheid weggezonden en haar loon tot vergoeding van een gedeelte der door hare schuld aangerichte schade ingehouden. In haar nieuwen dienst behoefde men haar niet te waarschuwen de deuren te sluiten. Men kon dan ook deze spreuk op haar toepassen :

*Ondervinding is eene leerschool, hoog in prijs,
Voor die den spot drijft met gevaren.
Soms zal ze hem allengs verbeetren ;
Edoch, steeds wordt hij tot zijn nadeel wijs.*

HET HERT

Huibrecht was nog maar een kind, toen zijn uitmuntende vader, jachtopziener te Tannan, diep in het bosch gedood werd door een wildstrooper, wiens spoor men niet ontdekken kon. De moeder voorzag door haar werk in de behoeften van den jongen wees totdat hij den leeftijd bereikte om bij een braven jachtopziener te leer te gaan. Weldra kende hij zijn beroep uitstekend, en hij verkreeg den post dien zijn vader had uitgeoefend.

Op zekeren dag was hij met verscheidene andere jagers in het bosch en vervolgde met hen een prachtig hert. Het dier bemerkend, mikte hij er op en miste het. Doch op het eigen oogenblik hoorde hij tusschen de struiken een kermende stem roepen :

— O, mijn God ! ik ben getroffen !

Huibrecht spoedde zich naar de plaats van waar deze stem uitging en vond er een grijaard die, badend in zijn bloed, ter prooi was aan de stuiptrekkingen van den dood. Heel het jachtgezelschap verzamelde zich om hem heen, terwijl Huibrecht, bij den stervende geknield, dezen met zijne armen omgaf en tranen van wanhoop stortend en plechtig verklaarde dat hij hem niet gezien had toen het schot afging, bad en smeekte, hem te willen vergeven.

Maar de grijsaard antwoordde hem :

— Gij behoeft me geen vergiffenis te vragen. Voor mij is de stond aangebroken om u een geheim te onthullen dat tot op dezen dag voor iedereen onbekend bleef. Ik ben de wildstrooper

die uw vader heeft gedood. Hier onder dezen ouden eik, juist op de plek waar ik nu lig, verfdde zijn bloed in een wijden kring den grond. En op diezelfde plaats moest gij, de zoon van mijn slachtoffer, onwetend en onwillens, op mij de misdaad wreken die u tot wees maakte.

Zijne stem werd allengs zwakker.

— God is rechtvaardig, fluisterde hij nog.

Daarop gaf hij den geest.

Onder de getuigen van dit tooneel was er geen enkele die geen rilling van schrik door zijne ledematen voelde loopen, en een hunner riep :

*Verschijnt Gods gerechtigheid somwijlen wat laat,
Zij komt desniettemin, wen haar uur is geslagen ;
Ze treft als het weerlicht, en wie is in staat
De straffe te ontvluchten of daarvoor zich te mijden ?*

DE LEEUW

Een arme slaaf vluchtte uit het huis van zijn meester. Doch hij werd wederom gegrepen en ter dood veroordeeld. Men leidde hem in een ruime met muren omringd strijdperk en liet een leeuw op hem los die verschrikkelijk was door zijne wreedheid. Verscheidene duizenden toeschouwers woonden dit tooneel bij.

De woedende leeuw ijldde naar den veroordeelde toe. Doch eensklaps bleef hij staan, begon te kwispelstaarten en rond den slaaf te springen, wiens handen hij nu en dan zelfs likte. Ieder een was door verbazing getroffen, en men verzocht den veroordeelde dit wonder uit te leggen.

Nu verhaalde de slaaf het volgende :

— Bij mijn meester ontsnapt, trok ik de woestijn in en verborg me in een hol. Nauwelijks was ik daar binnen, of deze leeuw kwam ook ; klagend en kermend hief hij naar mij zijn klauw op, waarin een groote doorn gedrongen was. Ik haalde den doorn er uit, en de wond genas weldra. Van dien stond af verzag hij mij van wild, en wij leefden in zeer goede verstandhouding met elkander in het hol. Maar bij de jongste klopjacht

werden we gescheiden en beiden gevangen. En nu is dat brave dier verheugd mij te hebben teruggevonden.

Verrukt bij het zien van de erkentelijkheid die de goede leeuw aan den dag lei, riep het volk :

— Leve de liefderijke man ! en leve de dankbare leeuw !

De slaaf werd wederom in vrijheid gesteld en met rijke geschenken overladen.

Sindsdien verliet de leeuw hem niet meer en hij vergezelde hem met de gedweeheid van een hond, zonder iemand leed te veroorzaken.

*Is erkentelijkheid bekwaam
Ook zelfs het wilde dier te temmen,
Zorgen we onzerzijds, o kinderen,
Dat deze les ons niet beschaam'.*

DE MUIS

Marcellus was een arme werkmán die in een straatje niet ver van de paardenpost woonde. Vermits hij beweerde de rijtuigen zeer goed te kunnen mennen, nam de postmeester hem in zijn dienst.

Korten tijd daarna werd Marcellus beschuldigd haver te stelen. Den vorigen nacht had men hem, naar men zei, met een grooten zak haver op de schouders, steelsgewijze zijn huis zien binnensluipen.

De postmeester begaf zich aanstonds naar Marcellus woning en verzocht hem uitlegging te geven.

— Doorzoek geheel mijn huis, mijnheer, antwoordde Marcellus ; zoo gij één korrel haver vindt, ontsla me dan vrij uit uw dienst.

In gezelschap van Marcellus doorzocht de meester geheel de woning, al de kamers van den zolder tot den kelder. En hij vond geen enkelen haverkorrel.

Toen zij in Marcellus kamer waren teruggekeerd, zei deze zijn meester :

— Ik heb het recht niet u te laken, mijnheer, daardien gij

getracht hebt de waarheid te kennen. Maar de lasteraars die mij valsch beschuldigden, moeten me mijne eer weergeven.

En bij het uitspreken van deze woorden sloeg hij zoo geweldig met de vuist op tafel, dat heel de kamer er van dreunde. Zonderling ! onmiddellijk daarna vielen er een groote partij haverkorrels op de tafel.

Marcellus had de gestolen haver weggestopt op een geheime plaats tusschen den planken vloer der hoogere kamer en de zoldering van die waarin hij zich met zijn meester bevond. Eene muis nu had een gaatje in de zoldering geknaagd, en daar vielen de haverkorrels door. Marcellus werd bleek als een lijk ; het was hem niet meer mogelijk den diefstal te loochenen. Spoedig daarna werd hij veroordeeld en voor geheel zijn leven in de gevangenis opgesloten.

Deze geschiedenis gaf aanleiding tot de volgende spreuk :

*De slechte mensch zoekt vergeefs de stilte en het duister,
Waar in, zooals hij meent, hem niemand gadeslaat.
Niet zelden zal een muis volstaan tot zijn verraad ;
Want in den donkersten nacht ziet God zijn bedrijven.*

DE WOLF

Jan, een kleine jongen, die de gewoonte had van liegen, hoedde een kudde schapen in den omtrek van een groot bosch. Eens kwam hij op de gedachte voor de grap zoo luid hij kon te roepen :

— De wolf ! de wolf !

De lieden van het naburige dorp kwamen dadelijk bij groepen met bijlen en stokken toegelopen om den wolf te dooden. Doch niet het minste spoor ontdekkend, keerden zij naar huis terug, en Jan lachte in zijn vuist.

's Anderendaags riep hij opnieuw :

— De wolf ! de wolf !

Andermaal snelden de boeren toe, wel is waar in minder groot aantal dan den vorigen dag. Maar dezen keer, nog geen wolf ontmoetend, gingen zij heen, terwijl ze, het hoofd schud-

dend, hun spijt te kennen gaven dat men hun noodelooze moeite veroorzaakte.

Den derden dag verscheen de wolf in werkelijkheid. Nu begon Jan erbarmelijk te schreeuwen :

— Hulp ! hulp ! de wolf ! de wolf !

Ditmaal echter daagde er niemand op om den jongen herder bij te staan.

De wolf viel de kudde aan en worgde een menigte schapen. Onder degene welke aldus omkwamen bevond er zich een dat Jan zelven toebehoorde en om zijne bevalligheid de uitverkorene van zijn meester was.

*Naar dit verhaaltje leert,
Kan ons de leugenaar bedriegen,
Maar eindelijk houdt men op zijn woorden te gelooven,
Ook dan wen hij de waarheid eert.*

DE BEER

Er hield zich in een dicht begroeid bosch een ongemeen grote beer op. Twee jonge jagers die samen reisden, Huibrecht en Eustachius, hoorden er van spreken en zeiden onderling :

— Dien zullen we spoedig in ons bezit hebben.

Dagelijks begaven zij zich naar het bosch om den beer te bespieden. Zoodra de avond begon te vallen, keerden zij naar hun logement terug ; en ofschoon zij geen geld hadden, dronken ze den besten wijn.

Het vel van den beer, zeiden ze den logementhouder, zal toereikend wezen om onze kosten te betalen.

Terwijl ze zekeren dag, als naar gewoonte, het bosch doorliepen, kwam de beer, vervaarlijk brommend, hen te gemoet.

Huibrecht lei op hem aan ; doch doordien hij beefde, miste zijn schot en er bleef hem niets anders over dan ijlings in een boom te klimmen. Eustachius, wiens geweer ketste, ging op den grond liggen en hield zich alsof hij dood was. De beer naderde hem en snuffelde aan diens mond, neus en ooren ; daarop verdween hij, want de beren raken geen lijken aan.

Toen het vreeselijke dier zich verwijderd had, vroeg Hui-
brecht zijn kameraad schertsend :

— Eustachius, wat heeft hij u in het oor gefluisterd ?

— Hij zei me, antwoordde zijn gezelschap, dat we ons in 't vervolg
moeten wachten het vel van den beer te verkoopen vóór het
beest gedood is.

*« 't Is beter een vogel vast dan tien in de lucht, »
Zegt ons het spreekwoord. Op de toekomst willen hopen,
Voegt de wijze daarbij, staat gelijk met verkoopen
De huid van bruinen beer vóór deze werd geveld.*

DE AAP

Een man die zeer rijk en niettemin zoo gierig was dat hij
nooit een centiem aan een arme gaf, had een aap gekocht voor
zeer geringen prijs, in de hoop hem weer duurder te verkoopen.

Eens was de gierigaard met het steenen hart uitgegaan. De
aap zag dat een gebuur, een zeer liefdadig mensch, een vijf
centiemenstukje door het venster wierp voor een behoeftige die
daarlangs kwam. Dadelijk opende hij de kas van zijn meester,
nam er tal van goud- en zilverstukken uit en slingerde ze door
het venster de straat op.

Er snelden een menigte lieden toe; zij raapten zoovele stuk-
ken op als ze konden en betwistten ze elkander met duchtige
vuistslagen.

De kas was reeds bijna ledig, toen de gierigaard in de straat
terugkeerend, tot zijn schrik ontwaarde wat er voorviel.

— O, dat afschuwelijke, o, dat verfoeilijke, o, dat domme
dier ! riep hij en bedreigde den aap met beide vuisten.

Doch de gebuur sprak tot den woedenden man :

— Bedaar, mijn vriend. Het is ongetwijfeld dwaasheid het
geld door de vensters te werpen, zooals uw aap doet ; maar
't verraadt niet meer wijsheid het in een koffer op te stapelen
zonder profijt voor u zelf of voor anderen.

*Zoo God ons rijkdom heeft gegeven,
Dan eischt hij meer milddadigheid,
En moeten we ook met wijs beleid
Naar ons en 's naasten welzijn streven.*

DE ADDER

Zekeren morgen zat mevrouw van Grunthul in hare kamer en hield zich met naaiwerk onledig. Hare zes kinderen waren bij haar. Twee kleine jongens oefenden zich in het lezen en schrij-

ven, twee kleine meisjes breiden en de twee jongste kinderen speelden samen. Op dat oogenblik kwam de tuinman met een korf bloemen binnen. Hij zette hem op tafel, zeggende dat het een geschenk voor de kinderen was.

Deze scharden zich aanstonds rondom den korf en onder het uiten van vreugdekreten beschouwden zij met bewondering de lieve bloemen welke hij bevatte. De moeder stond bij hen en smaakte nog meer genoeg in het zien van de blijde gezichten harer kinderen dan van de bloemen, hoe bekoorlijk ze ook waren.

Doch eensklaps begonnen de bloemen als van zelf te bewegen en op denzelfden stond hief een vergiftige slang sissend haren kop tusschen de rozen en lilas omhoog. Door schrik aangegrepen, vluchtten de kinderen in alle richtingen weg.

De tuinman doodde met een slag van zijn snoeimes de adder, die van het gevaarlijkste soort was. Hij had de bloemen daags te voren in den korf gerangschikt, zei hij ; doch vermits de kinderen afwezig waren, liet hij ze in den tuin, ten einde de nachtelijke dauw de bloemen hare frischheid en schoonheid zou laten behouden. De adder had er zich, naar het scheen, in verscholen zonder dat hij het bemerkte.

Nu er geen gevaar meer te duchten was, riep de moeder hare verschrikte kinderen en sprak tot hen :

— De vrees die gij doorstaan hebt, kan u voor uw geheele leven heilzaam zijn. Evenals de adder zich tusschen de bloemen verborg, schuilt het kwaad dikwijls onder de vreugde en genoegens der wereld. Weest daarom voorzichtig en vergeet nooit de woorden van uwe moeder :

*O ! hoe vaak is de misdaad, afzigtlijk gekleurd,
Onder 's werelds genoegens verscholen ;
Als de onreine slang die zich heimlijk verbergt
Tusschen lieflijke bloemen en planten.*

DE HAGEDIS

Zekeren dag beklom een arme weduwe met hare twee kinderen een berg niet ver van het dorp waarop een oud vervallen

kasteel stond. Zij zocht daar planten die ze aan de apothekers verkocht. Op den top van den berg gekomen, wendde zij zich tot hare kinderen en zei :

— Ziet eens met wat al aardbeziën die rotsen bedekt zijn. Plukt en eet er van zooveel het u lust. Inmiddels zal ik langs deze oude muren kruiden zoeken.

De kinderen begonnen aardbeziën te plukken en te eten en de moeder ging planten zoeken. Doch nauwelijks had zij er eenige verzameld of ze hoorde kleine Lijsje luidkeels schreeuwen. Op de kreten van het kind snelde de moeder toe, en met tranen in de oogen en nog bevend stotterde het meisje :

— O moeder ! een leelijk en zeker venijnig dier wilde mij bijten.

Maar de kleine jongen begon te lachen en zei :

-- Het was maar een hagedis.

— In dat geval, sprak de moeder tot Lijsje, hadt gij niets te vreezen, want dit schoone groen- en goudkleurige diertje doet niemand kwaad.

Middelertwyl ze deze woorden uitte, ontstond er plotseling een groot gedruis, niet ongelijk aan dat van een donderslag, en de berg schudde alsof een aardbeving hem bewoog. Door schrik bevangen, keerden moeder en kinderen zich naar den kant van waar het gerucht voortkwam en zij zagen dat er een groot gedeelte was ingestort van den muur, waaronder de moeder kort tevoren kruiden had geplukt.

— O, mijne kinderen ! riep ze, de handen vouwend, bedanken wij Gods heilige voorzienigheid. Wie zou het gelooven ? door een hagedis heeft God mijn leven behouden. Indien dit diertje kleine Lijsje niet juist op het oogenblik dat ik me tusschen deze bouwvallen bevond, dermate verschrikt had, dat ze een hevigen schreeuw liet, zou ik niet toegesneld en nu onder die kolossale steenbrokken begraven zijn.

*Slechts oogen hebben is genoeg
Om klaar en duidelijk te ontwaren,
Met hoeveel zorg Voorzienigheid
Ons steeds en overal beveiligt voor gevaren.*

DE ZELDZAME VISSCHEN

Een handelaar had zijne vrienden op zijn landgoed ten eten genoodigd. Hij wilde hen, naar hij zei, op lamprei, een zeer gezochte zeevisch, vergasten. Reeds waren tal van gerechten op tafel verschenen, toen men een gedekten schotel opdiende, waarin de gasten de lampreien verwachtten. Doch toen het deksel werd opgelicht, zagen zij er in plaats van visch eenige goudstukken in.

Toen zei hun de handelaar :

— De visch die ik beloofd had u te zullen opdienen, mijne vrienden, is dit jaar driemaal zoo duur als ik meende. De lamprei wordt twintig frank het stuk betaald. Nu herinnerde ik mij dat er in het dorp een arme daglooner woont die ziek is en wiens kinderen geen brood te eten hebben. Het geld dat een schotel lampreien kosten zou, is voldoende om dat gezin gedurende een half jaar te voeden. Blijft gij er bij, mijne vrienden, die visch te willen eten, dan laat ik ze koopen, en ze zal onmiddellijk gereedgemaakt en voorgezet worden. Stemt gij er evenwel in toe dat we dit ongelukkige gezin den prijs ervan bezorgen, dan laat ik u uitmuntende riviervisch gereed maken die veel goedkoper wezen zal.

Al de dischgenooten juichten het menschlievend voorstel van hun gastheer toe. Ieder van hen voegde nog een goudstuk bij die in den schotel lagen, en de arme daglooner was langer dan een jaar voor ellende gevrijwaard.

*Schande voor die van vermaken steeds droomend,
Zijn rijkdom in lekkere gastmalen steekt,
Zonder somwijlen aan d'arme te denken
Bij wien een stuk brood op tafel ontbreekt !*
